

**PROFESOR DR HAB. STEFAN WARCHOŁ
(21.01.1930–25.09.2019)**

Odszedł Profesor Stefan Warchoł – twórca slawistyki lubelskiej, znakomity naukowiec, nauczyciel akademicki – od 1954 r. do 2000 r. był nierozzerwalnie związany z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej. W latach 2003–2007 pracował na etacie w Mazowieckiej Wyższej Szkole Humanistyczno-Pedagogicznej w Łowiczu.

Profesor Stefan Warchoł urodził się 21.01.1930 r. w Przędzelu (pow. Nisko, dawn. woj. lwowskie). Wywodził się z rodziny głęboko patriotycznej. Ojciec Profesora był znanym działaczem Stronnictwa Ludowego. Wykształcenie średnie uzyskał w renomowanym Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącym im. Stefana Czarnieckiego w Nisku. W latach 1949–1952 odbył studia polonistyczne pierwszego stopnia na Uniwersytecie Wrocławskim, kontynuował je na Uniwersytecie Poznańskim. Pracę magisterską z językoznawstwa historycznego napisał pod kierunkiem profesora Władysława Kuraszkiwicza.

W 1954 r. Stefan Warchoł rozpoczął pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Języka Polskiego UMCS. Położył ogromne zasługi we współtworzeniu filologii polskiej istniejącej na UMCS od 1953 r. W latach 1954–1961 zatrudniony był w Katedrze Języka Polskiego, zaś od 1962 r. podjął pracę w nowo utworzonej Katedrze Filologii Słowiańskiej na stanowisku adiunkta (od 1.10.1962), a następnie docenta. Od roku 1979 aż do 2000 r. pełnił funkcję kierownika Katedry Filologii Słowiańskiej, przemianowanej następnie najpierw na Zakład Filologii Słowiańskiej, a od roku 1992 na Zakład Językoznawstwa Słowiańskiego Instytutu Filologii Słowiańskiej.

Jako pracownik UMCS przeszedł wszystkie szczeble kariery naukowej, uzyskując stopnie naukowe od doktora począwszy, poprzez doktora habilitowanego, aż po tytuł naukowy profesora.

Profesor Stefan Warchoł, wychodząc od badań polonistycznych z zakresu historii języka i dialektologii (jest m.in. autorem monografii *Gwary dawnej ziemi stężyckiej*, 1964), poszerzał swoje zainteresowania naukowe o aspekty slawistyczne (por. *Geneza i rozwój słowiańskich formacji ekspresywnych z sufiksalnym –k- i -c-*, 1984). Szczególnym przedmiotem badań Profesora było pogranicze polsko-wschodniosłowiańskie [por. m.in. dokumentację gwar polskich i ukraińskich dla kartotek *Atlasu gwar Lubelszczyzny* (1956–1960), *Atlasu gwar ukraińskich* (1966–1967), *Atlasu gwar polskich* (1988–1995); chrestomatia *Polskie i ukraińskie teksty gwarowe ze wschodniej Lubelszczyzny* (1995)].

Inny nurt badawczy Profesora Warchoła stanowiły – onomastyka słowiańska: dokumentacja nazw miejscowych i obiektów fizjograficznych województwa lubelskiego (1956–1960); badania nad zoonimią słowiańską; wyniki przedstawione w 5-tomowym *Słowniku etymologiczno-motywacyjnym słowiańskiej zoonimii ludowej* (2007–2016); prace nad antroponimią historyczną; m.in. nazwiska lublinian. Wymieniony słownik zoonimów to dzieło wyjątkowe na skalę międzynarodową, o czym świadczą pochlebne recenzje w czasopismach zagranicznych (m.in. w „Woprosach Onomastiki” 2018).

W zakresie dydaktyki współorganizował studia bułgarystyczne (1980), istniejące do dziś w obrębie kierunku slawistyka. Dzięki osobistemu zaangażowaniu Profesora w latach 80. w wielu szkołach Lublina i regionu realizowano lektorat języka bułgarskiego.

Profesor Warchoł wypromował 3 doktorów oraz 170 magistrów filologii polskiej i rosyjskiej. Był członkiem wielu towarzystw i organizacji naukowych, m.in. Światowego Towarzystwa Dialektologiczno-Geolingwistycznego, Polskiego Towarzystwa Językoznawczego, Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego, Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, w latach 1973–1983 pełnił funkcję sekretarza Wydziału Nauk Humanistycznych LTN.

Działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna Profesora Stefana Warchoła była wielokrotnie doceniana w środowisku, czego dowodem są liczne nagrody i wyróżnienia, m.in. Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Profesor Stefan Warchoł pozostał w pamięci naszego lubelskiego środowiska jako człowiek szeregu inicjatyw naukowych, życzliwy opiekun młodszych pracowników; inicjator i realizator wielu slawistycznych konferencji naukowych poświęconych onomastyce i dialektologii. Przedstawiane na wymienionych konferencjach referaty naukowców z Polski, Ukrainy, Białorusi, Rosji, Bułgarii, Serbii, Niemiec, Szwajcarii i innych ośrodków zagranicznych publikowane były w serii „Rozprawy Slawistyczne” UMCS, którą śp. Profesor powołał w 1986 r. W ostatnich miesiącach pracowitego życia przygotowywał do druku książkę dotyczącą zagadnień języka praindoeuropejskiego (nawiązywał w prezentowanych wywodach do poglądów swojego mistrza prof. Mikołaja Rudnickiego). W ostatnich dniach życia pracował nad korektą tekstu, nie doczekał już jednak publikacji swojego dzieła.

Rodzina i przedstawiciele środowiska akademickiego pożegnali na zawsze śp. Profesora Stefana Warchoła 28 września 2019 r. na rodzinnym cmentarzu parafialnym w Raławicach k. Niska.

Feliks Czyżewski
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej